

Meelis Oidsalu: kuidas katsuda kolleegi?

Kollegiaalsed puudutused ja komplimendid tuleks seksuaalsuse kammitsaist vabastada, leiab Vikerraadio päevakommentaaris Meelis Oidsalu, öeldes, et selle asemel, et mingi kahemõttelise naljaga oma kolleegile poolehoidu näidata, võiks lihtsalt öelda kolleegile siiralt, sõltumata tema soost, et too on sümpaatne ja inspireeriv inimene.

Uudistest võib jääda mulje, nagu oleks viimastel aastatel kultuurivaldkonnas lahvatanud miski sugudevaheline sõda: rahvusülikooli raamatukogu direktor krabab jõulupeol naisalluvaid, rahvusoperi juht nillib õrnamat ihu, rahvusvahelist tuntust pälvinud teatrijuht taob maas lamavat naisnäitlejat... Elame riigis, kus isegi kõrgkultuuriliste asutuste tunnustatud liidritel on oma lähedusevajaduse kultuurse kanaliseerimisega raskusi.

Kindlasti pole kultuurivaldkond kuidagi eriliselt misogüünne või halvasti juhitud. Ka [Estonia teatri personali](#) ja [Aivar Mäe vaheline](#) konflikt on tekkinud sellest, et juht oma võimu kuritarvitas. Selliseid kuritarvitusi tuleb vahel ette ka nimekates organisatsioonides ja pole vahet, kas need pannakse toime teadlikult või mitte - teo toime jääb samaks tahtlusest sõltumata. Mida [Estonia teatri](#) juhtumi vastukaja näitas, oli see, et seksuaalse sisuga nilbitsemist tööl ei soovi mõned vanema põlvkonna juhid ega ka osa alluvaid kvalifitseerida võimu kuritarvitamise küsimuseks.

"Annab jumal ameti, annab ka mõistuse," ütleb rahvasuu. On eluterve eeldada, et mingit formaalset positsiooni, eriti juhiametit hoidev inimene kohandab oma käitumist sellele ametikohale esitatavate ootuste põhiselt. See pole tsensuur, vaid rahvatarkus. Kollegiaalsete suhete puhul ei ole alluvatesuunalised seksuaalse intiimsuse avaldused juhi enesestmõistetav privileeg ning sellisele võimalusele osutav ulakus on kohatu.

Ka [Estonia teatri juhtumi](#) puhul väideti, et mis te tahate, tehti ju veidi nalja. Omast kogemusest nii alluva kui juhina võin tõdeda, et ülemuse nalja peale naeratakse keskmisest sagedamini, direktori juttu kuulatakse seltskonnas tähelepanelikumalt. Iga juht on sellist liialdatud mõju alluvatele tajunud. Juhiametit vähegi tõsisemalt võttev inimene on teadlik ka sellega kaasnevast kohustusest oma mõju ainult tööülesannete täitmiseks tarvitada.

Kui juht tarvitab seda võimu mittetöistel eesmärkidel, nõuab ta sedasi endale töölepinguvälist privileegi ja selle privileegi maksab kinni tema ihalduse objektiks sattunud kolleeg oma turvatundega. Armastuslood tööpostil ei kao kuhugi. Inimesed veedavad tööl väga palju oma täiskasvanueast, sageli rohkem aega kui

err.ee

15.07.2020 12:46

Meelis Oidsalu

20000

Estonia teater

Aivar Mäe

pereringis. On paratamatu, et mõned kiindumussuhted kasvavad kollegiaalsetest enamaks. Aga ükski inimene ei peaks hea tööõhkkonna hoidmiseks taluma joviaalseid peremehetsevaid viiteid oma kehailule. Selline lähedusekultuur kõlaks loomulikult ainult inimkaubitsemisega tegelevas organisatsioonis.

Mis selliste käperdamisskandaalide meediakajastuse puhul häirima jääb, on avaliku arutelu ammendumine enne põhiküsimusteni jõudmist. Olgu, keegi puudutas kedagi ja puudutatu ei tundnud end turvaliselt või hästi. Läks nihusti. Iga sellise skandaaliga aga muutub pereringist väljaspool avalduva füüsilise läheduse teema üha tundlikumaks või fetišeeritumaks ja ma ei ole kindel, kas selline fetiš tervislik on.

Oleks kurb, kui kõigi nende skandaalide järel muutuks mitteseksuaalne füüsiline lähedus kasvõi näiteks kolleegide või tuttavate vahel üldist ärevust toitvaks tabuks. Selle vältimiseks tuleks mitteseksuaalsest füüsilisest lähedusest senisest veidi rohkem rääkida.

Peavoolukultuur müüb igal võimalusel ihulist atraktiivsust, seda peamiselt seksikuse võtmes. Seksikuse glasuuri alla on pakitud röögatu annus süüd ja häbi ja saamatust kõneleda kehalise läheduse kogemustest muul moel kui seksuaalse iha väljenduse või selle tõrjumise avaldusena.

Puudutust kahe perekondlikus suhtes mitte oleva inimese vahel esitatakse ka neis käperdamisskandaalides kui midagi keelatud, seksuaalselt plahvatusohtlikku, ahistavat. Kollegiaalsed puudutused ja komplimendid tuleks seksuaalsuse kammitsaist vabastada. Kõige lihtsam on seda teha muidugi puudutajal ja komplimendi tegijal. Selle asemel, et mingi kahemõttelise naljaga oma kolleegile poolehoidu näidata, võiks lihtsalt öelda kolleegile siiralt, sõltumata tema soost, et too on sümpaatne ja inspireeriv inimene. Sädelev silmkontakt ja nakatav naeratus käib sellise kollegiaalse soojuse juurde. Midagi enam eeldada ei ole kellelgi alust.

Olen ise oma tõise karjääri jooksul kogunud, et nii kodune kasvatus, kooliharidus kui tõised juhised on mind hoolivuse väljendamise osas kõvasti alt vedanud. Esiteks on minust välja kasvatatud häbitundeta või alltekstita tunnustava puudutamise oskus. See oli mul lapsena olemas. Siis aga, järkjärgult, manitseti minusse kehahäbi. Mind ei ole õpetatud häbistamise ohuta, tagamõtteta, hoolivalt ja austavalt ennast ega teist katsuma, ka enda füüsilise enesetunde nüansside kirjeldamisega jään hätta. Mul puudub ka mind tööelus juhendav ihusõnastik ja kehakombestik, mis oleks austav, tervistav, mind ja mu lähedasi ka teisest stressist vabastav ning vaba kristlikus

komberuumis nii hoolsalt kultiveeritud seksuaalsusehäbist või sellele vastanduvast roppusesurve.

Hooliva, seksuaalse huvita teadliku puudutamise kogemus võiks täiskasvanud inimesel olla nii enda kui vastassoost kaaslastega. Teadlik puudutamine ei ole miski esoteerika. Selle mõju vaimsele ja füüsilisele tervisele on teaduslikult uuritud, teadlaste hinnangul aitab ka mitteseksuaalne füüsiline kontakt vähendada stressi, sotsiaalset ärevust ja südamehaiguste riski ning kasvatab enesekindlust ja grupisisest usaldust. Erinevate allikate kohaselt vajab inimene vähemalt neli kallistust päevas, soovitatult kaheksa. Osa neist võiks ju tulla kolleegidelt. Soovitaks seetõttu ka [Estonia teatritele](#), et korraldage oma organisatsioonile teadliku ja tervistava puudutamise koolitus. Mis võiks olla veel õnnelikum lõpp [Estonia teatri](#) käperdamisskandaalile, kui et teatrijuht ja tema alluvad õpivad teineteist tervistavalt ja austavalt puudutama?

Kõiki Vikerraadio päevakommentaare on võimalik kuulata Vikerraadio päevakommentaari lehel.

ERR.ee võtab arvamuskirju ja lugejakirju vastu aadressil arvamus@err.ee. Õigus otsustada artikli või lugejakirja avaldamise üle on toimetusel. Artikli kommentaariumist eemaldatakse autori isikut ründavad ja/või teemavälised, ropud, libainfot sisaldavad jmt kommentaarid.